

SPECIALIZIRANE POSLOVNE ZVEZE

Od nastanka prvih specializiranih poslovnih zvez je minilo tako malo časa, da še ni mogoče podati kakršne koli ocene njihove vloge in vrednosti. Izkušnje pravzaprav ni mnogo, a rezultati še niso sledili in tako večini združnih kadrov še ni jasno, ali bo s tako organizacijo združnega omrežja dosežen pravi namen. Pred sprejemom te odločitve so namreč v brčanskem okraju zelo živahno razpravljali, ali naj se takoj preide k specializiranim zvezam, ali pa naj se ostane pri splošnih poslovnih zvezah, ki bi z razširjenimi nalogami izkoristile bogate izkušnje številnih odkupnih podjetij, ki so že prej delovala v vseh občinah. Argumenti, naj se ustanovijo štiri splošne in ena specializirana poslovna zveza za mehanizacijo, so bili zasnovani na dejstvu, da imajo sedanja podjetja na razpolago izvedbene kadre in da se je obstoječi organizaciji že poverila skrb glede pospeševanja kmetijstva v celoti. To naj bi bila prva stopnica k popolni reorganizaciji. Plenum Glavne združne zveze Bosne in Hercegovine pa je vendarle sklenil, naj se ustanovijo tri specializirane zveze, in to za rastlinsko proizvodnjo, za živinorejo in za mehanizacijo. Namesto splošne zveze so bili ustanovljeni na terenu samo obrati specializiranih zvez, ki so začeli poslovati v začetku letošnjega aprila.

V začetku se v načinu poslovanja ni nič spremenilo. Glavna dejavnost obratov specializiranih zvez je bila odkup kmetijskih pridelkov. Edina razlika v primerjavi s prejšnjim poslovanjem je bila v tem, da so bili obrati, ker pripadajo specializiranim zvezam, omejeni v vrstah odkupa. Ker je postajala njihova odkupna dejavnost čedalje manjša, se je začelo dvomiti, ali je nova organizacija dobra. Med letom pa se je pojavilo pri proizvajalcih, in torej tudi pri zadrugah, čedalje pogostejše povpraševanje po reprodukcijskem materialu, kakovostnem semenu, umetnih gnojilih, sredstvih za varstvo rastlin, po plemenski živini, sadikah in tako se zadruga vse bolj pogosto obračajo na specializirane zveze. Razen odkupa postaja skrb za preskrbo kmetovalca z reprodukcijskim materialom po zadrugah nova vsebina dela teh zvez ali njihovih obratov. In prav zato, ker poslujejo danes na ozemlju brčanskega okraja specializirane zveze, je bila ta pokrajina letos za jesensko setev bolje oskrbljena kakor kdaj koli prej.

Kljub temu pa sta še dva velika problema, ki ju je treba reševati. Prvi je problem kadrov. Firma je bila spreminjena — odkupna podjetja so se spremenila v obrate, a kadri so ostali isti. Do nedavna noben obrat ni imel agronoma.

Okrepljene zahteve proizvajalcev, ki čedalje bolj prosijo za pomoč, silijo obrate, da zamenjavajo kadre, da čedalje bolj iščejo tudi kmetijske strokovnjake in ob njih tudi dobre trgovce. Številni obrati so že rešili ta problem ali pa so na tem, da ga bodo v kratkem rešili. Drugi problem je nekoliko bolj zapleten. Podjetja, ki so poslovala z vsemi kmetijskimi pridelki, včasih tudi izven svojega področja, so imela sorazmerno nizke stroške. Gibali so se med 5 in 6 odstotki. Danes, ko se je število ljudi nekoliko povečalo, se stroški dvigajo na 10 in več odstotkov v razmerju do prometa in tako se zastavlja vprašanje, kako bodo obrati in specializirane zveze v celoti rešili svoj neugoden materialni položaj. I. B.

Perspektivni plan gospodarskega razvoja osiješkega okraja

Zavod za gospodarsko planiranje osiješkega okraja je izdelal prvi orientacijski predlog perspektivnega plana okrajnega gospodarskega razvoja. Ker niso vse gospodarske dejavnosti obdelali v celoti in ker člani komisije za izdelavo predloga še urejajo podatke, tega predloga še niso izročili v razpravljanje.

Ceprav računajo s tem, da bo predloženi načrt že v komisijah, ki jih je organiziral okrajni ljudski odbor, a kasneje tudi na zborih volivcev ter v drugih družbenih organih doživel spremembe, nudi kljub temu približen vpogled v nadaljnji razvoj gospodarstva.

Obratna sredstva znašajo sedaj približno 19 milijard, po predlogu pa naj bi se v prihodnjih petih letih povečala na 36 milijard, ali za 91 odstotkov. Bruto-produkt je lani znašal približno 50 milijard, do l. 1961 pa naj bi porasel na 97 milijard ali za 96 odstotkov. Kar se tiče osnovnih sredstev, predlagajo povečanje vrednosti od 51 milijard (kolikor znaša ta vrednost sedaj) na 67 milijard ali za 112 odstotkov.

Predlagana povečanja so predvsem zasnovana na porastu investicij, ki naj bi v prihodnjih petih letih, kakor računajo, dosegla znesek 35 milijard. Največ investicij (16 milijard) je določenih za kmetijstvo, in to pretežno za melioracije, nadalje za rekonstrukcijo industrijskih zmogljivosti 14 milijard, za trgovino 3 milijarde, ostanek pa za komunalno dejavnost, promet in gradbeništvo.

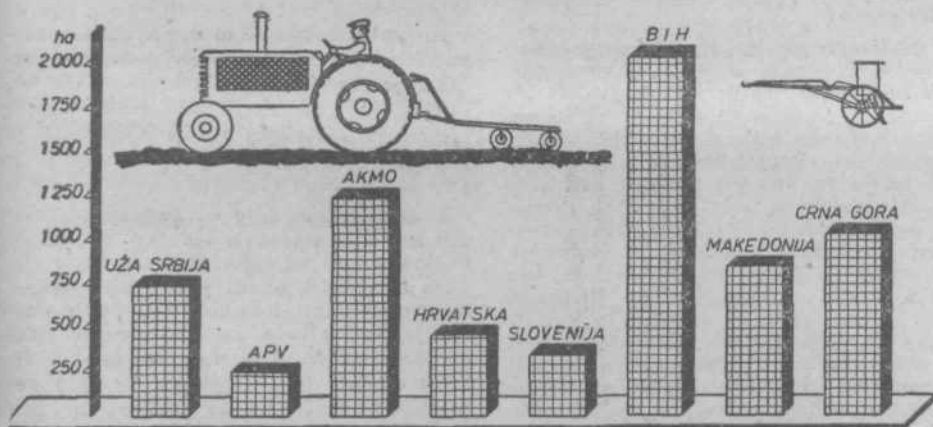
Kakor predlagajo, bo imelo v negospodarskih investicijah pomembno mesto grajenje in opremljanje strokovnih šol, čemur že letos posvečajo večjo pozornost. Za najnujnejše potrebe šolstva je določen znesek 800 milijonov din. Predvsem računajo z graditvijo centra za strokovni kmetijski kader, a nadalje tudi šol za vajence v industriji.

Ker so v prvem predlogu večinoma seštetih podatki, ki so jih dobili na osnovi zahtev gospodarskih organizacij, lahko pričakujemo, da bo ta predlog precej spremenjen. To se predvsem nanaša na problem delovne sile, ker je v predlogu določeno, da se bo število na novo zaposlenih v naslednjih petih letih povečalo le za 5 odstotkov. Potrebe po zaposlitvi nove delovne sile pa so mnogo večje.

K. Krunic

KMETIJSKA STATISTIKA

Kmetijski stroji

Podatki o številu kmetijskih strojev, ki jih je zbral Zvezni zavod za statistiko v januarju letos, kažejo, da se je število strojev v kmetijstvu znatno povečalo v primerjavi s stanjem v prejšnjih letih, kar je razvidno tudi iz naslednje primerjave. V državi je bilo l. 1951: 6268 traktorjev, 17.616 mlatičnic, 1.179.000 plugov, 54.000 sejalnikov, 28.000 žetvenih strojev in 125.000 strojev za napravo živinske rezanice. V januarju letos je bilo teh strojev: 14.696 traktorjev, 28.326 mlatičnic, 1.399.000 plugov, 57.000 sejalnikov, 42.900 žetvenih strojev in 189.000 strojev za napravo živinske rezanice.

Največ traktorjev je v Vojvodini — 44 odstotkov skupnega števila. S povečanjem števila traktorjev so se zmanjšale tudi orne površine, ki odpadejo na en traktor. V l. 1951 je odpadlo na en traktor 1200 ha ornih površin, v začetku letošnjega leta pa 517 ha. (Grafikon kaže, koliko odpade ornih površin na en traktor v posameznih republikah.)

Največ kmetijskih strojev je v družbenem sektorju kmetijstva. Na kmetijskih posevkih in združnih gospodarstvih je približno 80 odstotkov skupnega števila traktorjev. Podobno je tudi z drugimi stroji, razen mlatičnic, ki so še vedno pretežno (približno 70 odstotkov) privatna lastnina.

Združni skladi

GIBANJE SKLADOV V ZADRUŽNIH ORGANIZACIJAH

(v milijonih dinarjev)

	Stanje ob koncu leta			
	1953	1954	1955	1956
Kmetijske zadruge	4.972	10.372	10.487	12.510
Obdelovalne zadruge	8.370	14.110	11.197	12.809
Specializirane zadruge	320	503	717	820
Skupaj	13.622	24.990	22.401	26.139

Iz primerjave je razvidno, da so se v tem razdobju najbolj povečali skladi kmetijskih drugih (za 7338 milijonov din). Težnja po porastu skladov kmetijskih zadrug se nadaljuje tudi letos, kar je popolnoma v skladu s politiko pospeševanja kmetijstva in s socialistično preobrazbo vasi ter z vlogo zadrug, ki jo imajo v tem procesu.